

**Actualisatie alcoholmatigingsbeleid
Gemeente Hillegom**

Uitvoeringsplan 2013–2016

Inhoud

1. Inleiding	1
Werkwijze	2
Leeswijzer	2
2. Cijfers over het alcoholgebruik	3
Lokale en regionale trends	3
Landelijke trends	5
3. In gesprek met het veld	7
Organisaties/ verenigingen	7
Opvoeders	7
Jongeren	8
4. Huidig beleid	10
Publiek draagvlak	10
Vroegsignalering	11
Regelgeving	12
Handhaving	13
5. Visie op de aanpak en doelstellingen	14
6. Aanpak voor de komende 3 jaar	18
Publiek draagvlak	18
Vroegsignalering	20
Regelgeving	20
Handhaving	21
7. Financiën	22

1. Inleiding¹

Schadelijk alcoholgebruik behoort tot de 10 grootste gezondheidsproblemen in ons land. We weten al lang dat overmatig alcoholgebruik schade toebrengt aan de gezondheid. Toch hebben we de afgelopen jaren meer kennis verkregen over de daadwerkelijke gevolgen van alcoholgebruik. Overmatig alcoholgebruik op de lange termijn kan allerlei gevolgen hebben. De Wereld Gezondheidsraad, WHO brengt 60 verschillende aandoeningen in verband met overmatig alcoholgebruik. Schade aan de lever is daarvan een hele bekende. Steeds meer worden we ons ook bewust van de schadelijkheid van alcohol op jonge leeftijd. We weten nu dat alcoholgebruik bij jongeren op de korte en lange termijn invloed heeft op de hersenfuncties. Zo kan het consequenties hebben voor hun leervermogen. Jongeren die voor hun 13de beginnen met drinken hebben 40% meer kans dat ze op een bepaald moment in hun leven verslaafd raken.

“Ze zeggen dat het niet goed is voor je... ik zit al LWOO [leerweg ondersteunend onderwijs]... ik wil niet nog lager.” (3^e klas leerling)

De schade van alcohol beperkt zich niet tot de gezondheid van de drinker. Alcoholgebruik en veiligheidsrisico's zijn vaak met elkaar verbonden. Van de verkeersslachtoffers is 25 tot 30% het gevolg van alcohol of drugsgebruik. Personen die meer dan 12 glazen drinken in een weekendnacht hebben 3 keer meer kans dader te zijn van agressie bij het uitgaan. Ongeveer 30% van de vrouwenmishandeling gebeurt onder invloed van alcohol.

Het uitvoeringsplan is opgesteld voor 2010 –2012. Dit hebben we nu geactualiseerd om de komende jaren te kunnen gebruiken. Het uitvoeringsplan alcoholmatiging 2013–2016 is tevens onderdeel van het nieuwe gezondheidbeleid 2013–2016: “Gezonder in Hillegom”.

---

¹ De cijfers dit in dit hoofdstuk gepresenteerd worden komen uit de Handreiking Lokaal Gezondheidsbeleid van de Voedsel en Warenautoriteit. Den Haag, 2007.

Leeswijzer

Eerst geeft de notitie meer inzicht in het alcoholgebruik van met name jongeren. Vervolgens beschrijven we kort wat het huidige rijks- en lokaal beleid is. De beschrijving van het lokale beleid is een beknopte evaluatie van de acties die we de afgelopen jaren hebben ondernomen om alcoholmisbruik tegen te gaan. Daarna geven we in paragraaf 5 onze visie op de aanpak voor de komende vier jaar weer. Ook de doelstellingen van ons alcoholmatigingsbeleid komen daar aan de orde. Tot slot, in paragraaf 6, presenteren we de aanpak voor de komende 3 jaar.

2. Cijfers over het alcoholgebruik

Lokale en regionale trends

De gebruikte cijfers zijn van 2008. De nieuwe cijfers worden in 2013 bekend. Na bestudering van de nieuwe cijfers bepalen we of we het uitvoeringsplan moeten aanpassen. In deze paragraaf presenteren we cijfers over het alcoholgebruik van burgers uit Hillegom. De percentages worden vergeleken met de gemiddelden voor Zuid-Holland Noord² en met de Duin en Bollenstreek. De cijfers zijn verzameld door de GGD Hollands Midden.

Tabel 1: Percentage dat alcohol drinkt naar leeftijdsgroep 2008 in Zuid-Holland Noord

<i>leeftijd</i>	<i>Ooit gedronken</i>	<i>Afgelopen maand alcohol gedronken</i>	<i>Afgelopen maand binge drinken</i>	<i>Gemiddeld aantal glazen per week (aantal)</i>
	%	%	%	
<i>12-13</i>	26	14	7	2.4
<i>14-15</i>	62	46	31	5.7
<i>16-17</i>	87	79	61	9.4
<i>18</i>	88	80	62	10.6
<i>gemiddeld</i>	63	52	38	7.8

Toelichting tabel 1

In Zuid-Holland Noord heeft 63% van de 12-18 jarige jongeren ervaring met alcohol. De helft van alle jongeren heeft de afgelopen maand alcohol gedronken en ruim een derde heeft de afgelopen maand vijf of meer glazen bij één gelegenheid gedronken (binge drinken). De jongeren die de afgelopen maanden hebben gedronken, drinken gemiddeld 7.8 glazen per week.

² Zuid Holland Noord bestaat uit de gemeenten Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teijlingen, Voorschoten, Zoeterwoude

Tabel 2: vergelijking van het alcoholgebruik in Holland Rijnland, Duin en Bollenstreek en Hillegom in 2008

<i>Regio</i>	<i>Ooit gedronken</i> %	<i>Afgelopen maand alcohol gedronken</i> %	<i>Afgelopen maand binge drinken</i> %	<i>Gemiddeld aantal glazen per week (aantal)</i>
<i>Zuid- Holland Noord</i>	63	52	38	7.8
<i>Duin- en Bollenstreek</i>	66	55	41	8.6
<i>Hillegom</i>	65	54	38	7.4

Toelichting tabel 2

Het beeld van de jongeren in Hillegom wijkt niet veel af van de gemiddelden voor Zuid- Holland Noord. Hillegomse jongeren drinken gemiddeld wel minder glazen per week dan de andere jongeren in de Duin- en Bollenstreek. Het gemiddelde in de Duin- en Bollenstreek ligt ruim 1 glas per week hoger dan het Hillegomse gemiddelde.

Tabel 3: gemiddeld aantal glazen alcohol per week naar leeftijd en geslacht in Zuid- Holland Noord

<i>Leeftijd en geslacht</i>	<i>1996</i>	<i>2003</i>	<i>2008</i>
<i>12-14 jaar</i>			
<i>totaal</i>	2.5	3.7	3.0
<i>jongens</i>	2.5	3.9	3.7
<i>meisjes</i>	2.4	3.6	2.2
<i>15-17 jaar</i>			
<i>totaal</i>	5.0	6.0	8.8
<i>jongens</i>	6.1	7.2	10.8
<i>meisjes</i>	4.1	4.9	6.6

Toelichting tabel 3

Het valt op dat onder 12-14 jarigen het aantal glazen dat per week wordt gedronken door meisjes in 2008 is afgenomen ten opzichte van 2003. Onder 15-17 jarigen is het aantal glazen dat per week wordt gedronken onder jongens en meisjes in elk peiljaar hoger dan in het voorafgaande peiljaar.

Tabel 4: plaats waar jongeren alcohol drinken naar leeftijd in percentages in 2008

<i>Leeftijd</i>	<i>Thuis of bij vrienden thuis</i>	<i>Straat</i>	<i>Disco/café</i>	<i>sport</i>
<i>12-13 jaar</i>	66	13	16	2
<i>14-15 jaar</i>	71	24	44	6
<i>16-17 jaar</i>	76	14	79	13
<i>18 jaar</i>	76	8	84	16

Toelichting tabel 4

De tabel laat zien dat de jongste leeftijdsgroep vooral (bij iemand) thuis alcohol drinkt. Op 14-15 jarige leeftijd drinkt een kwart van de jongeren wel eens op straat. Dit is het hoogste percentage van alle leeftijdsgroepen. Bijna de helft van de 14-15 jarige drinkers, drinkt ook wel eens alcohol in een disco of café. Vanaf 16 jaar wordt er even vaak thuis alcohol gedronken als in een disco of café.

Landelijke trends

Ook landelijk gezien zijn er een aantal trends en feiten te benoemen die belangrijk zijn voor het formuleren van alcoholmatigingsbeleid:

1. Jonge scholieren drinken vooral thuis en dus vaak met instemming van de ouders;

“Bij verjaardagen mag ik 2 breezers, daar zit niet zo veel alcohol in” (1e klas leerling)

2. Thuis alcohol drinken is in het basisonderwijs bij ruim éénderde van de scholieren toegestaan;

“Bij oma krijg ik sneeuw witje [bier en 7up]” (1e klas leerling)

3. Ondanks de wettelijke bepalingen koopt op 15-jarige leeftijd tweederde van de alcoholdrinkende scholieren wel eens zelf alcohol (met name in de supermarkt).

“Je krijgt het sowieso wel” (4e klas leerling)

Het zijn echter niet alleen de jongeren die veel alcohol per week drinken. Met de leeftijd gaat men meer keren per week drinken: ongeveer een derde van de 50-plussers drinkt dagelijks. De leeftijdsgroep van 50– 64 jaar drinkt gemiddeld de meeste glazen alcohol per week (14 glazen). Mannen drinken duidelijk meer dan vrouwen en lager opgeleiden drinken meer dan hoger opgeleiden. Het alcoholgebruik in Zuid-Holland Noord is voor de jongeren hoger, maar voor de volwassenen vergelijkbaar met dat van de rest van Nederland.

In het regeerakkoord ‘Bruggen slaan’ staat het volgende over het verhogen van de leeftijd van 16 naar 18 jaar:

Overmatig alcoholgebruik door met name jongeren is zeer zorgelijk en leidt tot grote schade. De minimumleeftijd voor de verstrekking van alcohol gaat naar 18 jaar. Dit gaat gepaard met intensieve voorlichting en adequate handhaving.

3. In gesprek met het veld

Organisaties/verenigingen

Organisaties en verenigingen zetten zich in om overmatig alcoholgebruik onder jongeren tegen te gaan.

“Wij houden ons aan de wet. Fris is bij ons goedkoper dan alcohol. Daarnaast komt niemand onder de 16 jaar binnen.” (Hillegomse horecaondernemer)

Betrokken partijen vertellen dat zij binnen hun organisatie goede regels stellen over het omgaan met alcoholbeleid. Tegelijkertijd delen alle partijen de mening het niet alleen te kunnen. Handhaven op alcoholgebruik van jongeren is een belangrijk verbeterpunt volgens de deelnemers.

“Wij constateerden dat er veel ingedronken werd bij 12 tot 16 jarigen. Door actief beleid met controle aan de poort werden deze jongeren aangesproken op hun drankgebruik. Helaas blijkt ook dat er sinds die tijd minder bezoekers komen. Ik denk dat jongeren ergens anders drinken.” (bestuurslid jongerencentrum)

Opvoeders

Ook opvoeders spelen een belangrijke rol in het terugdringen van schadelijk alcoholgebruik. In een gesprek met ouders vertellen zij dat het best moeilijk is om op een goede manier om te gaan met het alcoholgebruik van tieners. Vaak zijn jongeren nieuwsgierig naar alcohol. Ze drinken bij vriendjes thuis.

“Mijn zoon van 13 heeft bij een vriendje thuis gedronken. Ik was daar heel boos over! Ik heb die ouders er op aangesproken, maar ik weet dat niet alle ouders dit durven.”

Ouders merken aan het gedrag van hun kinderen, dat het eerste drankje met alcohol ervoor zorgt dat hun kind vaker alcohol wil drinken. Ouders hebben veel vragen over hoe zij er voor kunnen zorgen dat hun kind niet begint met drinken. Verder vragen zij zich af hoe zij andere ouders aan kunnen spreken op het verstrekken van alcohol aan kinderen. Sommige ouders geven hun kinderen thuis alcohol. In veel gevallen is dit om de vrede in huis te bewaren. Andere ouders verbieden het gebruik van alcohol. Ouders geven aan dat zij graag

beter voorgelicht willen worden. Ouders vertellen dat zij meer grip willen op het alcoholgebruik van hun kinderen; thuis en op straat.

Jongeren

Om inzicht te krijgen in het drankgebruik van jongeren, hebben we gesproken met middelbare scholieren. Het ging om jongeren uit alle klassen van het VMBO. De verhalen die de jongeren vertellen, sluiten aan bij een onderzoek dat in 2008 in opdracht van het Trimbos instituut is gedaan naar de drinkcultuur bij jongeren. In de volgende alinea's zullen wij de resultaten uit dit rapport, samen met de gegevens uit onze gesprekken weergeven.

Regels

Jonge scholieren in Nederland vinden dat de bestaande regels rondom de consumptie van alcoholhoudende dranken beter moeten worden gehandhaafd, dat de minimumleeftijd voor alcoholgebruik moet worden verhoogd van 16 naar 18 jaar en dat jongeren vaker 'nee' moeten durven zeggen. Daarnaast varen zij sterk op het advies van hun ouders. De ouders nemen echter een weinig proactieve houding aan bij het matigen van de alcoholconsumptie van hun kinderen. Ouders doen dat als gevolg van:

1) de combinatie van een gebrek aan kennis over de schadelijke effecten van alcohol; en 2) door het onderschatten van de invloed die zij nog altijd op hun kinderen hebben – vooral in moreel opzicht.

“Ik deed thuis mee aan een drinkspelletje.” (1^e klas leerling)

Indrinken

Een ingeburgerde indrinkcultuur. 'Indrinken' – bij iemand thuis eerst alcohol drinken voordat je echt uitgaat – is een algemeen geaccepteerd begrip. Indrinken begint in eerste instantie door geldgebrek, maar met het klimmen van de leeftijd, wordt geldgebrek minder urgent en doet men het indrinken vooral uit gewoonte.

De voetbalkantine vormt een tweede favoriete indrinkplek, mede vanwege de vriendelijke prijzen.

“Als ik naar een feest of kroeg ga dan drink ik voor... uit kostenbesparing.” (4^e klas leerling)

Redenen om te drinken.

Jongeren geven de volgende redenen voor het drinken van alcohol:

– Alcohol is te gemakkelijk verkrijgbaar. Vrijwel iedereen komt, ongeacht zijn of haar leeftijd – ook onder de 16 jaar – eenvoudig aan alcohol. De controle is slecht, melden de

deelnemers zelf. En als er al sprake is van controle, kan deze eenvoudig worden omzeild met de hulp van anderen of valse identiteitsbewijzen.

“Mensen nemen gewoon de ID van iemand anders mee naar de kroeg, daar letten ze echt niet op.”

- De wijdverbreide indrinkcultuur. Slechts weinigen kunnen zich onttrekken aan dit als vanzelfsprekend ervaren fenomeen.
- Gering besef van wat alcohol doet. Slechts een enkeling weet dat alcohol de hersencellen aantast.

“Ik drink omdat het lekker is.” (3^e klas leerling)

“Het gaat om het effect en om de smaak.” (4^e klas leerling)

- Veel groepsdruk om alcohol te drinken. Vooral in de uitgaansgelegenheden oefenen jongeren druk op elkaar uit om veel te drinken. Dit aandringen gebeurt vooral veelvuldig onder jongens. In de praktijk worden zij dikwijls gedwongen om vijf of zes keer ‘nee’ zeggen voordat dit ook echt wordt gerespecteerd.

“Het zal ook wel meespelen dat je het met vrienden doet.” (3^e klas leerling)

4. Huidig beleid

Voordat we het Hillegomse alcoholmatigingsbeleid voor de komende jaren uiteen zetten is het goed te bekijken wat we de afgelopen jaren hebben gedaan. In deze paragraaf volgt de evaluatie van het alcoholmatigingsbeleid van 2010–2012.

Voorgenomen actie 2010–2012	Actie
Publiek draagvlak	
Op de gemeentelijke website staat actuele informatie over het alcoholmatigingsbeleid en verwijzingen naar hulpverlenende instanties	Op de website staan: Informatie voor opvoeders: Voorkom alcohol schade bij het opgroeiende kind. De voorlichtingsfilm “Goed zat”. Links naar hulpverlenende instanties.
Meedoen aan landelijke alcoholcampagne(s) en lokaal versterken door verspreiding van materialen, zonodig aankoop extra materialen, publiciteit en inzet van gemeentebestuur	In sportkantines is de Bob- campagne gehouden. Hiervoor hangen posters in de sportkantines.
Het produceren van een voorlichtingsfilm	De film “Goed zat” staat op de website.
Resultaten van het gezondheidsonderzoek onder jongeren over alcoholgebruik door jongeren publiceren	De resultaten van de gezondheidspeling 2011 zijn op de website geplaatst. De nieuwe cijfers worden in 2013 bekend
Voorlichting aan ouders via scholen (PO en VO)	De GGD geeft jaarlijks op het PO en VO voorlichting gegeven aan de ouders tijdens een ouderavond.
Scholen blijven stimuleren en faciliteren eigen alcoholmatigingsbeleid te voeren met informatie en advies.	Uit gesprekken met de directies van scholen blijkt dat scholen hier zelf goed mee aan de slag zijn.
Blijven uitvoeren van het preventieprogramma gezonde school en genotmiddelen.	De scholen in Hillegom nemen dit lespakket af van de GGD.
Via een mailing promotiemateriaal aan alcoholverstrekkende partijen verstrekken (supermarkten, horeca, paracommerciële instellingen, jongerenwerk) over campagnes zoals, “geen alcohol onder de 16 jaar”, “drinken is geen sport”.	Promotiemateriaal is verstrekt aan supermarkten, horeca, paracommerciële instellingen, jongerenwerk en (sport)verenigingen.

Workshop voor para -commerciële instellingen en organisaties/verenigingen die veel met jongeren werken over hoe je alcoholmatigingsbeleid kunt voeren.	Brijder heeft de workshop georganiseerd. Aan verenigingen en organisaties is voorlichting gegeven wat het effect van alcohol is voor jongeren en hoe zij zelf actief beleid daarop kunnen voeren.
Cursus sociale hygiëne voor bar-vrijwilligers van paracommerciële instellingen	Wegens groot succes is deze cursus inmiddels nog een aantal keer herhaald. De cursus is georganiseerd door Welzijn Hillegom.
Instructie Verantwoord Alcoholschenken (IVA) voor bar-vrijwilligers van paracommerciële instellingen.	Ook deze cursus is succesvol gebleken. De cursus is georganiseerd door Welzijn Hillegom.
Cursus Barcode voor personeel van uitgaansgelegenheden	Deze cursus is niet gegeven. We hebben er voor gekozen de nadruk te leggen op de paracommerciële en vrijwilligersorganisaties
De alcoholtestapparatuur onder de aandacht blijven brengen bij onder andere scholen/ jongerencentrum om alcoholgebruik bij alcoholvrije activiteiten op te sporen.	De apparatuur is in beheer gegeven bij Welzijn Hillegom en wordt regelmatig gebruikt bij schoolfeesten en evenementen.
Een lokale alcoholmatigings-werkgroep oprichten	Tijdens het uitvoeren van beleidsplan bleek, dat een tussenkomst van een alcoholmatigingswerkgroep geen meerwaarde had. We hebben het opgelost door met individuele organisaties en verenigingen in gesprek te blijven.
Gemeente maakt eigen alcoholmatigingsbeleid waarbij de voorlichtingsboodschap voor volwassenen het uitgangspunt is: drink met mate	Dit heeft geen prioriteit gehad. We vinden het voor de komende periode ook meer van belang om te blijven inzetten op de preventie bij de jeugd.

Vroegsignalering	
Cursus vroegsignalering aanbieden voor eerstelijns zorgverleners van Hillegom (bij voorkeur met accreditatie)	Deze cursus is niet gegeven.
Gemeente onderzoekt de mogelijkheid voor de jeugdgezondheidszorg om tijdens controles van kinderen aandacht te besteden aan alcoholgebruik van ouders (het belang van voorbeeldgedrag) en jongeren advies te geven tijdens het	Dit is onderzocht en het blijkt te kostbaar te zijn om tijdens de controles van de kinderen aandacht te besteden aan het alcoholgebruik van de ouders.

periodiek onderzoek in de 2 ^e klas van het voortgezet onderwijs.	
---	--

Regelgeving	
<p>Drank en Horecaverordening opstellen en aan de gemeenteraad voorstellen ondermeer de volgende maatregelen te nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ geen verkoop van zwak alcoholische drank tijdens activiteiten primair gericht op jongeren onder de 16 jaar ◆ de toegangsleeftijd van cafés na 22:00 uur op 16 jaar en ouder stellen, tenzij een ouder/verzorger aanwezig is <p>vergunningsvoorschriften mogelijk maken die verkoop stimulerende prijsacties voor alcohol verbieden</p>	In de drank –en horecaverordening van 2011 zijn deze zaken opgenomen.
Alcoholmatigingsbeleid opnemen in horecaconvenant	Het horeca convenant is gesloten met een deel van de Hillegomse horecaondernemers.
Afspraken maken met sportverenigingen en jeugdwerk over het voeren eigen alcoholmatigingsbeleid. In de subsidie relatie met de sportvereniging hier voorwaarden aan verbinden	September en oktober 2012 heeft de gemeente gesprekken gevoerd met de sportverenigingen en jeugdwerk. Er zijn geen concrete afspraken gemaakt en de subsidie is er niet afhankelijk van gemaakt.
Deelnemen aan regionale activiteiten op het gebied van alcohol regelgeving	Het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatigingsbeleid (BOA) heeft handreikingen geschreven voor de RDOG gemeenten voor het uitvoeren van een integraal, afgestemd alcoholmatigingsbeleid
Nieuw beleid formuleren als de Drank- en Horecawet wijzigt en de gemeente nieuwe mogelijkheden krijgt om alcoholmatigingsbeleid te voeren (stellen van nieuwe leeftijdsgrenzen, uitbreiden van handhavingbevoegdheden)	De drank –en horecawet is nog niet in werking getreden.

Handhaving	
------------	--

<p>Een integraal handhavingsplan opstellen waarin onder andere de handhaving op drank- en horecaverunningen is opgenomen. Dit betekent dat de volgende punten in het plan worden opgenomen en worden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ traject bestuurlijke handhaving (dwangsom, bestuursdwang of intrekken vergunning) ◆ Vergunningenbestand up to date te houden door actieve communicatie naar vergunninghouders, overleg politie en VWA ◆ Toezicht op uitgaansoverlast 	<p>Het Mysteryshoppen is zeer succesvol geweest. In de periode van maart 2011 tot maart 2012 is er door middel van het inzetten van mysterykids bereikt dat alcoholverstrekking aan kinderen onder de 18, met 70% is verminderd. Bij uitgaansoverlast zijn er extra toezichthouders ingehuurd.</p>
<p>Handhaving van het alcoholgebruik in de openbare ruimte (op grond van de APV) tot speerpunt van de BOA's maken</p>	<p>De gemeente heeft een drank- en horecacontroleur in dienst voor 12 uur per week.</p>
<p>In het overleg van de burgemeester met de teamchef politie aandacht vragen voor doorspelen van signalen over niet geldige of niet naleven van drank en horecaverunningen.</p>	<p>De prioriteit van de politie ligt bij andere zaken. Het blijkt lastig om af te dwingen dat de politie de signalen doorspeelt aan de gemeente.</p>
<p>In het overleg van de burgemeester met de teamchef politie meer verkeerscontroles aanvragen, waaronder controles gericht op (brom)fietsers op weg naar uitgaansgelegenheden.</p>	<p>Ook hiervoor geldt dat de prioriteit van de politie bij andere zaken ligt.</p>
<p>VWA verzoeken controles in Hillegom te houden en rapporten daarvan toe te sturen.</p>	<p>Verzoeken indienen bij VWA heeft weinig zin. Daar is te weinig mankracht voor. Zij komen alleen bij overtredingen en werken niet preventief op verzoek van de gemeente.</p>
<p>Onderzoeken of Bureau Halt en Brijder ingezet kunnen worden als bij een overtreding van een jongere alcohol een rol speelde. Tegelijkertijd kijken of dit regionaal kan worden opgepakt.</p>	<p>Zowel Bureau Halt als Brijder worden ingezet als bij een overtreding van een jongere alcohol in het spel is.</p>

5. Visie op de aanpak en doelstellingen

Uit de handreiking Lokaal alcoholbeleid van de GGD, blijkt dat alcoholpreventie het meest effectief is als interventies worden ingezet op meerdere fronten tegelijk en gedurende een langere tijd. Alcoholmatigingsbeleid werkt bovendien beter als het niet alleen het gezondheidsbelang dient maar ook de openbare orde en dus de veiligheid van burgers. Het Hillegomse alcoholmatigingsbeleid zal daarom een integrale aanpak hebben.

Schadelijk alcoholgebruik kan het beste worden tegengegaan door het te bezien vanuit de omgeving waarin het ontstaat. Alcoholgebruik is namelijk niet alleen een persoonlijke keuze. Het gebruik wordt ook bepaald door de omgeving, denk aan de prijs van alcohol, productaanbod, verkoopregels, normen, tradities en sociaal netwerk. Volgens de eerder genoemde handleiding kunnen de interventies van het gemeentelijke beleid zich het beste richten op de omgeving van de drinker. Deze omgeving van de drinker moet op allerlei manieren en consequent uitdragen wat verantwoord gebruik van alcohol is.

Het beleid van Hillegom is gebaseerd op de vier pijlers. Hiermee sluiten we aan op het idee dat schadelijk alcoholgebruik het beste aangepakt kan worden vanuit de omgeving van de drinker.

1. Publiek draagvlak
2. Vroegsignalering
3. Regelgeving
4. Handhaving

Ten eerste heeft effectief alcoholmatigingsbeleid publiek draagvlak nodig. Hierbij gaat het om bewustwording van de problemen van overmatig alcoholgebruik bij een breed publiek. Daarnaast is steun nodig voor de maatregelen die genomen worden. Te meer omdat de uitvoering van alcoholmatigingsbeleid bij meer partijen ligt dan bij de gemeente alleen. Onder het kopje publiek draagvlak worden maatregelen voorgesteld op het gebied van communicatie en voorlichting.

Ten tweede beschrijven we de peiler vroegsignalering. Om ernstige alcohol schade te voorkomen is het van belang alcoholproblemen in een vroeg stadium te ontdekken. Dan heeft hulp maximaal effect, tegen de laagste kosten.

De speerpunten publiek draagvlak en vroegsignalering zijn de belangrijkste basistaken die wij als gemeente op grond van het lokale gezondheidsbeleid uitvoeren. Om dit te kunnen doen besteden wij veel aandacht aan het creëren van draagvlak bij alle partijen die een rol spelen in het bereiken van alcoholmatiging (bij jongeren). Wij willen opvoeders en jongeren bereiken. Dit kunnen wij alléén als ook sportverenigingen, jongerencentrum, supermarkten,

horeca en scholen zich achter de doelstelling van het beleid scharen. Met elkaar kunnen wij ervoor zorgen dat we op een effectieve wijze een gedragsverandering bij jongeren en ouders tot stand brengen.

Ten derde heeft effectief alcoholmatigingsbeleid een mix nodig van regels en daaruit voortvloeiend duidelijke afspraken met de partijen die de regels moeten naleven.

Regelgeving kan vooral ingezet worden om de beschikbaarheid van alcohol te beperken. Met name de drank- en horecaverordening geeft ons mogelijkheden.

Tot slot stellen we vast dat regelgeving meer effect heeft als ze wordt gehandhaafd. Binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft zullen we tot slot voorstellen doen op het gebied van handhaving.

De doelgroepen van ons beleid zijn kinderen en jongeren van –9³ maanden tot 18 jaar, hun ouders en volwassen probleemdrinkers. De nadruk van het gemeentelijke beleid zal liggen bij de jeugd van 11 tot 16 jaar. We denken dat als het lukt om in deze groep het aantal drinkers te verlagen er een belangrijke winst behaald is, die door zal werken als jongeren ouder worden.

De voorlichtingsboodschap:

1. drink niet als je jonger dan 16 bent
2. drink met mate als je ouder dan 16 jaar bent
3. alcohol gaat niet samen met werk, verkeer, sport en zwangerschap
4. ouders/verzorgers geef het goede voorbeeld

Via stimulerende en faciliterende maatregelen gaan we werken aan een cultuuromslag met als doel dat iedereen die met jongeren en alcohol te maken heeft, uitdraagt hoe jongeren met alcohol zouden moeten omgaan. Dit doen we door middel van publieksvoorlichting en informatieverstrekking aan specifieke doelgroepen.

Met de regelgeving richten we ons op de alcoholverstrekkers. We spreken hen aan op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Soms zullen alcoholverstrekkers ook tegelijkertijd organisaties/verenigingen zijn die activiteiten voor jongeren organiseren. De voorgestelde activiteiten voor deze organisaties richten we eerst op stimuleren en faciliteren. Een open dialoog vinden we erg belangrijk. Tegelijkertijd scherpen we de regels in de drank- en horecaverordening aan. We zetten in op het controleren en handhaven. Alcoholverstrekkers zullen hiermee te maken gaan krijgen wanneer hun vergunning wordt vernieuwd.

---

³ Bij de prenatale controles begint de voorlichting over het gebruik van alcohol al. Ook consultatiebureau's kunnen dit meenemen. Uit de leeflijnen die de GGD heeft opgesteld is gebleken dat verloskundigen hier nog niet voldoende aan werken.

Bij de keuze van de maatregelen maken we bij voorkeur gebruik van bewezen effectieve methoden. Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel effectiviteit als kosten. Uit deze tabel blijkt duidelijk dat alleen voorlichting zeker niet effectief is. Wanneer voorlichting in een breder kader wordt gezet, dan is het wel degelijk zinvol. Een voorbeeld is het programma “Gezonde School en Genotmiddelen” , dat een bewezen effectieve interventie is.

Tabel: Effectiviteit van alcoholmaatregelen

Toegepaste maatregel	Effectiviteit	Kosten voor implementatie
Minimum leeftijdsgrens voor verkoop	+++	Laag
Accijnzen	+++	Laag
Afname blaastesten in het verkeer	+++	Gemiddeld
Alcoholadvies in de huisartsenpraktijk	+++	Gemiddeld
Handhaving van regelgeving bij verkooppunten	++	Hoog
Beperken van het aantal verkooppunten van alcohol	++	Laag
Beperken aantal dagen en tijden van verkoop	++	Laag
Alcoholadvies op de spoedeisende hulp	++	Gemiddeld
Zwangerschapsprogramma's	+	Hoog
Voorlichting op school	0	Hoog
Promoten van alcoholvrije evenementen	0	Hoog
Vrijwillige barcodes verstrekkers	0	Laag

Bron: Handleiding Lokaal Alcoholbeleid, Voedsel en Waren Autoriteit

Voor wat betreft de preventieactiviteiten maken we allereerst gebruik van het reguliere aanbod van de GGD Hollands Midden en Brijder. Met dit aanbod kunnen meer organisaties bereikt worden dan nu het geval is. Bovendien hebben zij de kennis en ervaring en worden zij al voor deze taken gefinancierd.

Tot slot zetten wij de doelen van het alcoholmatigingsbeleid op een rij. Hierbij beschrijven we op welke manier we de effecten van het beleid meten⁴.

⁴ Omdat de gemeente niet de enige partij is die acties onderneemt op alcoholmatigingsbeleid, zijn resultaten van dit beleid nooit alleen toe te schrijven aan de acties die wij hebben ondernomen. Resultaten die we boeken zijn altijd een gezamenlijk resultaat.

Doelen van het gemeentelijk alcoholmatigingsbeleid:

- Afname van alcoholgebruik onder jongeren: minder jongeren onder de 16 jaar drinken en jongeren boven de 16 jaar gaan verantwoord om met alcohol.
  - Gezondheidsmonitor 2013 laat een afname van 10% zien van het aantal kinderen van 12 tot en met 15 dat maandelijks alcohol gebruikt.
  - Gezondheidsmonitor 2013 laat een afname van 10% zien van het binge-drinken van jongeren boven de 16.
  - Gezondheidsmonitor 2013 laat een afname van 10% zien in het aantal genuttigde glazen alcohol per maand voor alle jeugdigen

- Ouders die een belangrijke voorbeeldrol hebben, moeten weten wat de negatieve effecten zijn van alcoholgebruik op hun opgroeiende kind.
  - Gezondheidsmonitor 2013 laat een afname van de tolerantie die ouders hebben ten opzichte van het drinken van hun kinderen zien van 20%
  - Gezondheidsmonitor 2013 laat een afname zien van het percentage kinderen van 12 t/m 15 dat thuis drinkt met 20%

- Volwassen probleemdrinkers moeten eerder gesignaleerd en geholpen worden.
  - Monitor Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg 2013 laat een afname van het aantal excessieve drinkers zien naar het niveau van 2000: namelijk 12%

- Indirect bijdragen aan het verminderen van uitgaansoverlast.
  - Graadmeter is de overlastmeldingen die de politie ontvangt. De hoogte van de afname is afhankelijk van de inzet op het terrein van de openbare orde.

6. Aanpak voor de komende 3 jaar

De activiteiten in deze paragraaf zijn een aanvulling op de activiteiten die al plaatsvinden (zie paragraaf 2).

Publiek draagvlak

Actie	Resultaat	Uitvoering door
Op de gemeentelijke website staat actuele informatie over het alcoholmatigingsbeleid en verwijzingen naar hulpverlenende instanties	Op de website te vinden: Gemeentelijk alcoholmatigingsbeleid Nieuwsberichten Links naar hulpverlenende instanties	Gemeente/team Maatschappij
Meedoen aan landelijke alcoholcampagne(s) en lokaal versterken door verspreiding van materialen, zonodig aankoop extra materialen, publiciteit en inzet van gemeentebestuur	Landelijke campagnemateriaal op relevante plekken aanwezig.	GGD Gemeente/team Maatschappij
Resultaten van het gezondheidsonderzoek onder jongeren over alcoholgebruik door jongeren publiceren	Nieuwsbericht op de website Nieuwe cijfers van 2013.	GGD Gemeente/team Maatschappij
Voorlichting aan ouders via scholen (PO en VO)	Voorlichtingsbijeenkomsten houden	GGD

Scholen blijven stimuleren en faciliteren eigen alcoholmatigingsbeleid te voeren met informatie en advies.	Scholen toegerust voor het voeren van alcoholmatigingsbeleid.	Gemeente/team Maatschappij GGD
Blijven uitvoeren van het preventieprogramma gezonde school en genotmiddelen.	Jongeren zijn op de hoogte van de risico's van alcoholgebruik	GGD Scholen
Via een mailing promotiemateriaal aan alcoholverstrekkende partijen verstrekken (supermarkten, horeca, paracommerciële instellingen, jongerenwerk) over campagnes zoals, "geen alcohol onder de 16 jaar", "drinken is geen sport".	Promotiemateriaal verspreiden	Brijder
Workshop voor paracommerciële instellingen en organisaties/verenigingen die veel met jongeren werken over hoe je alcoholmatigingsbeleid kunt voeren.	Workshop gehouden	Gemeente/team Maatschappij
Cursus sociale hygiëne voor bar-vrijwilligers van paracommerciële instellingen	Personeel/vrijwilligers getraind.	Sportverenigingen
Instructie Verantwoord Alcoholschenken (IVA) voor bar-vrijwilligers van paracommerciële instellingen.	Personeel/vrijwilligers getraind.	Para-commerciële instellingen Brijder
De alcoholtestapparatuur onder de aandacht blijven brengen bij onder andere scholen/ jongeren centrum om alcoholgebruik bij alcoholvrije activiteiten op te sporen.	Geen indrinken door jongeren bij alcoholvrije activiteiten	Gemeente/team Maatschappij Stichting Welzijn Hillegom

Vroegsignalering

Domein	Actie	Resultaat	Uitvoering door
Zorg en welzijn	We onderzoeken welke acties op het gebied van vroegsignalering effectief zijn, en implementeren dit.	Een bewezen effectieve interventie op het gebied van vroegsignalering	GGD/ Team Maatschappij

Regelgeving

Domein	Actie	Resultaat	Uitvoering door
	Nieuw beleid formuleren als de Drank- en Horecawet wijzigt en de gemeente nieuwe mogelijkheden krijgt om alcoholmatigingsbeleid te voeren (stellen van nieuwe leeftijdsgrenzen, uitbreiden van handhavingbevoegdheden)	Optimaal gebruik maken van de wettelijke mogelijkheden voor alcoholmatigingsbeleid.	Gemeente

Handhaving

Domein	Actie	Resultaat	Uitvoering door
	Een integraal handhavingsplan opstellen waarin onder andere de handhaving op drank- en horecaverunningen is opgenomen.	Gemeentelijke website heeft actuele informatie over drank en horecawetgeving.	Gemeente/ gemeentewinkel/ middelen
	Handhaving van het alcoholgebruik in de openbare ruimte (op grond van de APV) tot speerpunt van de BOA's maken	Alcoholgebruik in de openbare ruimte neemt af	Gemeente/BOA's
	Vergunningenbestand up to date te houden door actieve communicatie naar vergunninghouders, overleg politie en VWA	Een meer up-to-date vergunning bestand.	Gemeente/ vergunningen/ openbare ruimte
	Mysteryshoppen inzetten als instrument om verstrekkers van alcohol te bewegen zich aan de regels te houden.	Verstrekkers van alcohol houden zich aan de regels.	BOA's/openbare ruimte

7. Financiën

Voor de uitvoering van het alcoholbeleidsplan is nu structureel € 10.000 per jaar beschikbaar.

Het merendeel van de kosten wordt gemaakt door de GGD en de Brijderstichting. Beiden hebben laten weten dat de geplande inzet kan zonder extra financiering. Voor een aantal specifiek te ontwikkelen trainingen zullen we extra moeten betalen. Deze zaken vallen niet binnen het standaard aanbod van beide organisaties. Deze kosten kunnen we binnen de bestaande middelen dekken.